

4. Згуровський М. З. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. — К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. — 76 С.

5. Подольчак Н. Ю. Підвищення рівня ефективності менеджменту підприємств на засадах використання R-теорії мотивації // Економіка України. — 2005. — №9. — С. 61-69.

6. Малхорта Н. К. Маркетинговые исследования. Практические руководствo, 3-е изд.: Пер. с англ. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2002. — 960 С.

Кустовська О. В.

канд. екон. наук, доцент, завідувач
кафедри статистики
Тернопільський національний
економічний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЕКОНОМІСТА СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИВЧЕННІ СТАТИСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Ефективна діяльність підприємств в умовах ринкової економіки значно мірою зумовлюється обґрунтованістю управлінських рішень, алгоритм прийняття яких включає оцінку поточної ситуації (оцінка стану підприємства); аналіз причин та факторів, що зумовили цю ситуацію (оцінювання впливу факторів та тенденцій розвитку); формування альтернатив очікуваної зміни стану підприємства (моделювання і прогнозування).

Прийняття обґрунтованих управлінських рішень передбачає наявність та коректне використання відповідного інформаційного забезпечення, володіння економістами та іншим управлінським персоналом методами обробки й аналізу даних, зокрема, статистичними та статистико-математичними [1].

Сучасний кваліфікований фахівець у сфері економіки та управління на мікрорівні повинен вміти виконувати аналітичну роботу для оцінки виробничої, економічної, соціальної ситуації на підприємстві, моделювати і прогнозувати процеси, які відбуваються на різних рівнях управління, використовуючи для цього весь арсенал методів збору, обробки й аналізу інформації із застосуванням комп'ютерної техніки, новітнього програмного забезпечення, в тому числі пакетів прикладних аналітичних програм, засобів комунікації.

У практичній аналітичній діяльності економіста сучасного підприємства доцільно використовувати ряд основних напрямів і методів статистичного аналізу для обґрунтування управлінських рішень і контролю за їх виконанням, зокрема це: оцінка пропорційності розподілу ресурсів і результатів діяльності; балансовий метод аналізу; структурно-функціональне моделювання; оцінювання інтенсивності динаміки та тенденцій розвитку, статистичне прогнозування; аналіз взаємозв'язків та оцінка впливу факторів; індексний метод аналізу й оцінка ефективності структурної політики; комплексний статистичний аналіз ефективності діяльності; оцінка відповідності результатів діяльності визначеним критеріям.

Використання статистичних методів дає можливість перевести обґрунтування управлінських рішень у площину точного кількісного відображення з врахуванням якісного змісту явищ і процесів, на основі реального інформаційного забезпечення розрахунків відповідно до потреб управління [2].

У процесі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напряму 0501 — «Економіка і підприємництво» для формування системи знань щодо методів збирання, оброблення й аналізу інформації про соціально-економічні явища і процеси викладається нормативна дисципліна циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки «Статистика». Нажаль, зміст цієї дисципліни обмежується лише теорією статистики, що значною мірою негативно позначається на формуванні навичок аналітичної діяльності. В новому галузевому стандарті вищої освіти України «Освітньо-професійна програм підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 — «Економіка і підприємництво», затвердженому МОН України та чинному з 07. 06. 2006 р., як і в попередньому аналогічному нормативному документі, нажаль втрачена традиція викладання комплексу статистичних дисциплін, який включає також соціально-економічну статистику та статистику галузі економіки або сфери діяльності. Лише за окремими спеціальностями до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів включено відповідні нормативні статистичні дисципліни, зокрема це «Фінансова статистика» та «Банківська статистика» [3].

З нашої точки зору з метою формування професійних компетенцій доцільно при підготовці бакалаврів і магістрів економічного профілю викладати дисципліни «Макроекономічна статистика» і «Мікроекономічна статистика».

Макроекономічна статистика повинна формувати знання з: методології національного рахівництва та СНР; статистики насе-

лення, зайнятості та безробіття; статистики національного багатства; статистики результатів та ефективності економічної діяльності; статистики економічної кон'юнктури і ділової активності; статистики доходів і витрат населення; статистичного аналізу споживання населенням товарів та послуг; статистики якості життя населення; статистики домогосподарств.

Мікроекономічна статистика націлена на формування знань і навичок із: статистичного аналізу напрямів і видів діяльності підприємства; статистики виробництва, реалізації та якості продукції (послуг); статистичного аналізу чисельності, складу та руху персоналу, використання робочого часу; статистики продуктивності та оплати праці; статистики основних засобів і оборотних активів; статистичних методів аналізу витрат діяльності; статистики фінансових результатів і фінансового стану підприємства.

Надзвичайно важливим аспектом вивчення статистичних дисциплін є формування у студентів навичок діяльності в інформаційному середовищі, пошуку необхідної інформації, статистичного аналізу даних з використанням сучасних пакетів прикладних програм (Excel, Statistica, SPSS). Не менш актуальним є також вміння майбутніх економістів здійснювати економічну інтерпретацію одержаних результатів розрахунків та формулювання на їх основі змістовних висновків і пропозицій щодо практичного використання та обґрунтування управлінських рішень.

Література

1. Герасименко С. Десять аргументів на користь статистики // Урядовий кур'єр, 23 березня 2005 р.
2. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посібник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. — К.: КНЕУ, 2005. — 333 С.
3. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 — «Економіка і підприємництво» / Кол. авт. під заг. керівн. А. Ф. Павленка. — КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2006. — 128 С.

Миронова Л. И.
к. м. н., доцент кафедри БЖН
СГЭУ

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СТУДЕНТОВ СГЭУ

В том или ином виде проблему уверенности в себе, доверия к себе и к своим способностям можно обнаружить практически в